

Mount Athos

A Unique Monument of Nature

Άγιον Όρος

Ένα μοναδικό μνημείο της φύσης

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΗΜΕΡΙΔΑΣ

DAY CONFERENCE SCHEDULE

ΚΕΝΤΡΟ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ / THESSALONIKI HISTORY CENTRE
ΠΛΑΤΕΙΑ ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΟΥ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ / IPPODROMIΟΥ SQUARE, THESSALONIKI

**THE FRIENDS
OF MOUNT
ATHOS**

ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ
MOUNT ATHOS CENTER

25
2000-2025
ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ
MOUNT ATHOS CENTER

Οργάνωση ημερίδας

Διεύθυνση
Αναστάσιος Ντούρος
Διευθυντής της Αγιορειτικής Εστίας

Συντονισμός
Μαρία Γιαννέλου
*Προϊσταμένη Οικονομικών & Διοικητικών
Υπηρεσιών της Αγιορειτικής Εστίας*

Επιμέλεια κειμένων - Μετάφραση
Γιάννης Λιάπης

Προβολή - Επικοινωνία
Χρήστος Δόκαλης

Γραφιστική επιμέλεια
Artlux Design / Δημήτρης Λουζικιώτης

Τεχνική υποστήριξη
Κική Αθανασιάδου
Κώστας Αργυρόπουλος
Ζωή Γούναρη
Γιώργος Μπελούμπασης
Ευάγγελος Τσικούρας

Ζωντανή μετάδοση
Artvision

Εκτυπώσεις
Alfa Studio / Κ. Καγξίδου & ΣΙΑ ΕΕ

Day Conference Organisation

Supervision
Anastasios Ntouros
Director of the Mount Athos Center

Coordination
Maria Giannelou
*Head of Financial & Administrative
Services of the Mount Athos Center*

Text editing & Translation
Giannis Liapis

Public Relations & Communication
Christos Dokalis

Graphic design
Artlux Design / Dimitris Louzikiotis

Technical support
Kiki Athanasiadou
Kostas Argyropoulos
Zoi Gounari
Giorgos Beloumpasis
Evangelos Tsikouras

Livestream
Artvision

Printing services
Alfa Studio / K. Kagxidis & Co LP

Οργανωτική επιτροπή της ημερίδας

Δρ Στέφανος Διαμαντής

τ. Διευθυντής Ερευνών, Ινστιτούτο
Δασικών Ερευνών

Κρίστοφερ Τόμας

Αντιπρόεδρος – Φίλοι του Αγίου
Όρους (FoMA)

Πίτερ Τατούλης

Μέλος της ομάδας συντονισμού
των Φίλων του Αγίου Όρους για
τον καθαρισμό μονοπατιών και
συντονιστής της ομάδας των ΗΠΑ

Δημήτριος Μπακάλης

Μέλος της ομάδας συντονισμού
των Φίλων του Αγίου Όρους για τον
καθαρισμό μονοπατιών και έμπειρος
προσκυνητής με περισσότερες από
100 επισκέψεις στο Άγιον Όρος

Κωνσταντίνος Δολμάς

Ίδρυμα Αμερικής για το Άγιον Όρος
(MAFA)

Αναστάσιος Ντούρος

Διευθυντής της Αγιορειτικής Εστίας

Organising Committee of the Day Conference

Dr Stephanos Diamandis

fmr. Research Director, Forest
Research Institute

Christopher Thomas

Vice chairman – Friends of Mount
Athos (FoMA)

Peter Tatooles

Member of FoMA's path clearing
leadership team and co-ordinator
of US group

Dimitrios Bakalis

Member of FoMA's path clearing
leadership team and veteran of
100+ pilgrimages to the Holy
Mountain

Constantine Dolmas

Mount Athos Foundation of
America (MAFA)

Anastasios Ntouros

Director of the Mount Athos Center

Το φυσικό περιβάλλον και η βιοποικιλότητα του Αγίου Όρους

Το Άγιον Όρος αποτελεί το δεύτερο σημαντικότερο προσκύνημα της Ορθοδοξίας μετά τα Ιεροσόλυμα, ενώ ταυτόχρονα θεωρείται το «Περιβόλι της Παναγίας» λόγω της μοναδικής φυσικής του ομορφιάς. Έχει ανακηρυχθεί Μνημείο Παγκόσμιας Κληρονομιάς από την UNESCO, είναι ενταγμένο στο δίκτυο προστατευόμενων περιοχών Natura 2000 και έχει αναγνωριστεί ως Ειδική Περιοχή Διατήρησης (ΕΠΔ) και Ειδική Περιοχή Προστασίας (ΕΠΠ) για τη βιοποικιλότητά του.

Η μακροχρόνια απουσία βόσκησης, ιδίως αιγοπροβάτων, η απαγόρευση του κυνηγιού και της αλιείας, η λελογισμένη εκμετάλλευση του φυσικού πλούτου, η απουσία καταστρεπτικών πολέμων και οικισμών, ο έλεγχος της εισόδου των προσκυνητών, αλλά κυρίως η μοναστική φιλοσοφία που επικρατεί επί αιώνες, διαμόρφωσαν την Αθωνική Χερσόνησο σε μια μοναδική περιοχή προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος όχι μόνον στη μεσογειακή λεκάνη αλλά και παγκοσμίως. Σε καμία περίπτωση όμως δεν πρέπει το φυσικό περιβάλλον του Αγίου Όρους να θεωρηθεί ως ένας στατικός «παράδεισος προστατευόμενης περιοχής». Ακόμη και αν έχει κατά καιρούς επηρεαστεί από τους ιδιαίτερους κανόνες και το νομικό του πλαίσιο, εξελισσόμενο συνεχώς ως ένα δυναμικό, ανθρωπογενές περιβάλλον, διοικείται πάντοτε σταθερά από

τον μοναχικό τρόπο σκέψης και την ολιγοχρησία. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αυτής της εξέλιξης αποτελεί η διάνοιαξη πλήθους δρόμων τα τελευταία 30 χρόνια και η χρήση αυτοκινήτων, που άλλαξαν ριζικά τις μετακινήσεις. Έτσι, όχι μόνο οι μοναχοί, αλλά κυρίως οι προσκυνητές, εγκατέλειψαν την πεζοπορία στα σκιερά πετρώστρωτα μονοπάτια, χιλιόμετρα των οποίων σήμερα έχουν κλείσει από τη βλάστηση, ενώ η Διοίκηση αναζητά τρόπους διάνοιαξης και ενθάρρυνσης της χρήσης τους.

Κύριος σκοπός της εκδήλωσής μας «Άγιον Όρος: Ένα μοναδικό μνημείο της φύσης», με τη διοργάνωση της ημερίδας και της έκθεσης φωτογραφίας, είναι να ενημερώσει το ευρύ κοινό για τη σπουδαιότητα και τη μοναδικότητα του φυσικού περιβάλλοντος του Αγίου Όρους, να αναδείξει την πολυετή προσπάθεια των Φίλων του Αγίου Όρους από το Ηνωμένο Βασίλειο (FoMA) για τον καθαρισμό των μονοπατιών της Αθωνικής Χερσονήσου, αλλά και να θέσει σε ανοιχτό διάλογο τους προβληματισμούς –μοναχών και προσκυνητών– σχετικά με τη σταδιακή αλλαγή του προσκυνηματικού ιδεώδους, δηλαδή του τρόπου με τον οποίο οι σύγχρονοι επισκέπτες - προσκυνητές προσεγγίζουν το Άγιον Όρος.

Η Οργανωτική Επιτροπή των εκδηλώσεων

The Natural Environment and Biodiversity of Mount Athos

Mount Athos is the second most important pilgrimage site of Orthodoxy after Jerusalem, and at the same time it is regarded as the 'Garden of the Mother of God' owing to its unique natural beauty. Recognised as a UNESCO World Heritage Site, Mount Athos is part of the Natura 2000 network and has been officially designated both as a Special Area of Conservation (SAC) and a Special Protection Area (SPA) because of its exceptional biodiversity.

The long-standing absence of grazing, particularly by goats and sheep, the prohibition of hunting and fishing, the prudent exploitation of natural resources, the absence of destructive wars and settlements, the regulation of pilgrim entry, and above all the monastic philosophy prevailing for centuries, have shaped the Athonite Peninsula into a unique zone of environmental protection not only in the Mediterranean basin but also globally. Yet the natural environment of Mount Athos should not be considered a static 'paradise of protection.' Even though it has at times been influenced by its distinctive rules and legal framework, continuously evolving as a dynamic, anthropogenic environment, it has always been governed by the monastic mindset and the principle of simplicity. A characteristic example of such transformation is the opening of numerous roads in the last thirty years and

the use of motor vehicles, which have radically changed patterns of mobility. Thus, not only monks but above all pilgrims have abandoned walking along the shaded, cobblestone paths, many kilometres of which are now overgrown, while the Administration is seeking ways to reopen them and to encourage their use.

The main purpose of our event 'Mount Athos: A Unique Monument of Nature', through the organisation of a conference and a photography exhibition, is to inform the wider public about the importance and uniqueness of the natural environment of Mount Athos, to highlight the long-standing efforts of the Friends of Mount Athos (FoMA) from the United Kingdom in clearing the footpaths of the Athonite Peninsula, and to initiate an open dialogue – between monks and pilgrims – regarding the gradual transformation of the pilgrimage ideal, that is, the way in which contemporary visitors – pilgrims approach Mount Athos.

The Organising Committee of the events

Άγιον Όρος: Ένα μοναδικό μνημείο της φύσης

17:00 – 17:30 ΥΠΟΔΟΧΗ - ΕΓΓΡΑΦΕΣ

17:30 – 18:00 ΕΝΑΡΚΤΗΡΙΑ ΤΕΛΕΤΗ - ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ

ΠΡΩΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

**Διατήρηση της αθωνικής
βιοποικιλότητας - τρέχουσα έρευνα**

ΠΡΟΕΔΡΙΑ

Δημήτριος Μπακάλης

*Φίλοι του Αγίου Όρους (FoMA),
Επικεφαλής καθαρισμού μονοπατιών*

18:00 – 18:30

**Τοπίο, χλωρίδα, πανίδα και η
μυκητιακή ποικιλότητα του Αγίου
Όρους**

*τ. Διευθυντής Ερευνών, Διευθυντής
Έρευνας, Ινστιτούτο Δασικών Ερευνών*

18:30 – 19:00

**Η διαχείριση του καστανόδασους
του Αγίου Όρους και η αναβάθμισή
του ενόψει της κλιματικής αλλαγής**

*Νίκος Γούναρης, Δασικός Σύμβουλος,
Διοίκηση του Αγίου Όρους*

19:00 – 19:30

**Η προέλευση της Μαύρης Πεύκης
(*Pinus nigra*) του Αγίου Όρους**

*Καθ. Σπύρος Γαλατσίδας, Δημοκρίτειο
Πανεπιστήμιο Θράκης*

19:30 – 19:45

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

21:00 – 22:00

Εγκαίνια έκθεσης φωτογραφίας – Δείπνο σε μπουφέ

ΔΕΥΤΕΡΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑ

**Η διεθνής συμβολή στη διατήρηση
του αθωνικού τοπίου**

ΠΡΟΕΔΡΙΑ

Δρ Στέφανος Διαμαντής

*τ. Διευθυντής Ερευνών, Ινστιτούτο
Δασικών Ερευνών*

19:45 – 20:15

**Περπατώντας και δουλεύοντας στα
ιερά μονοπάτια**

*Andrew Buchanan, Φίλοι του Αγίου
Όρους (FoMA)*

20:15 – 20:45

Η τοπογραφία του Αγίου Όρους

*Peter Howorth, Εκδότης του Χάρτη
του Αγίου Όρους*

20:45 – 21:00

**Συμπεράσματα και ανοιχτή
συζήτηση**

*Για το μέλλον του αγιορειτικού τοπίου
και τις ενέργειες που απαιτούνται για
τη διατήρησή του*

Mount Athos: A Unique Monument of Nature

17:00 – 17:30 RECEPTION - REGISTRATION

17:30 – 18:00 OPENING CEREMONY - WELCOME ADDRESSES

SESSION I

**Conservation of the Athonite
Biodiversity - Current Research**

CHAIR

Dimitrios Bakalis

*Friends of Mount Athos (FoMA), Path-
Clearing Leader*

18:00 – 18:30

**Landscape, Flora, Fauna and Fungal
Diversity of Mount Athos**

*Dr Stephanos Diamandis, fmr Research
Director, Forest Research Institute*

18:30 – 19:00

**Management of the Chestnut
Forest of Mount Athos and Its
Enhancement in View of Climate
Change**

*Nikos Gounaris, Forestry Consultant,
Mount Athos Authority*

19:00 – 19:30

**Origin of the Black Pine (*Pinus
nigra*) of Mount Athos**

*Prof. Spyros Galatsidas, Democritus
University of Thrace*

19:30 – 19:45

BREAK

21:00 – 22:00

Photography Exhibition Opening – Buffet Dinner

SESSION II

**International Contribution to
the Preservation of the Athonite
Landscape**

CHAIR

Dr Stephanos Diamandis

*fmr Research Director, Forest
Research Institute*

19:45 – 20:15

**Walking and Working on the Holy
Paths**

*Andrew Buchanan, Friends of Mount
Athos (FoMA)*

20:15 – 20:45

The Topography of Mount Athos

*Peter Howorth, Publisher of the Mount
Athos Map*

20:45 – 21:00

Conclusions and Open Discussion

*On the future of the Athonite
landscape and the actions required for
its preservation*

2000-2025
ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ
MOUNT ATHOS CENTER

**THE FRIENDS
OF MOUNT
ATHOS**

www.athosfriends.org

ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ
MOUNT ATHOS CENTER

www.agioritikiestia.gr
www.eshop.agioritikiestia.gr
info@agioritikiestia.gr
Τηλ. / Tel.: +30 2310263308
Εγνατία 109, 546 35 Θεσσαλονίκη
109 Egnatia St., 546 35 Thessaloniki Greece

agioritikiestia

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ / SUPPORTED BY

ΚΕΝΤΡΟ ΙΣΤΟΡΙΑΣ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ / MEDIA SPONSORS

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ